

Székelly Kórázsú

Sepsiszentgyörgy, 2014. március 27.

• XIV. Szám • A Kovászna megyei civil szervezetek lapja

Katonaélet Erdőfűlében

Élményt jelentett újra színpadon látni az erdőfülei Aranyosok népes színjátszó csoportját. Hagyományosan, évente egy-egy új produkcióval örvendeztetik meg a közönséget.

Varga Réka-Anetta köszöntőjében elmondta, hogy amatőr társulatuk hagyományőrző darabot mutat be, amelynek témáját a falu múltjából merítik. Annyira kötődnek nemcsak témájában, de stílusában is Erdőfűléhez, hogy a darab szövegét, forgatókönyvét is ők maguk írták, amelyet a próbák során bővítettek, csiszoltak. Ízig-vérig fülei színdarabok ezek, még a felhasznált színpadi kellékek is a faluból kerülnek elő, egy-egy régi padlásról, lomtárból.

Az idei színdarab címe *Katonának vagyok hívva*. Alapötletként a régi idők katonaélete szolgált. A több részből, több helyszínen játszódó darab bepillantást enged nyújtani abba a korba, amikor még a legényeket kötelező módon katonának sorozták. A darab a katonaéletre való felkészülés aprólékos, pontos és valóságos megjelenítése, elkezdve a sorozástól, a regruta bálon át, egészen a bevonulásig. Megírásakor nemcsak a mozzanatok betartására voltak figyelmesek a rendezők, hanem különös hangsúlyt fektettek a régi,

immár szinte feledésbe merült szokások, katonaénekek előadására is. Az élőzene kíséretében felcsendülő katonadalok fokozták a darab színvonalát.

Az egyszerű falusi környezet, a népies hangvétel, a fülei székelly ember tömör, de sokatmondó rövid beszólásai, olykor pikáns csipkelődései, mindvégig ébren tartották a nézőkben a jó hangulatot. Ha úgy adódott egy-egy jelenettel, megjegyzéssel még könnyet is csaltak az idősebb nézők szemébe.

Szemet gyönyörködtető látvány volt (amelyről a mellékelt fénykép tanúskodik) több generációt együtt látni a színpadon. Érezni azt, hogy nemcsak a közönség, de a saját maguk szórakoztatására is játszanak. Érezni a ragaszkodásukat a hagyományokhoz, hogy értéke van a falunk, közösségünk múltjának. Amint a szervezőkben is megfogalmazódott, fontosnak tartják feleleveníteni, átadni az ifjabb generációnak, gyermekeinknek kicsiny falunk múltjának régi, szinte feledésbe merülő szokásait.

Nézőként joggal állíthatom, hogy összefogásból, kitartásból jelesre vizsgázott ez az alig 44 fős csoport, akik katonamódra állták helyüket a színpadon is! Köszönjük Aranyosok!

Fosztó Katalin, Erdőfüle
Fotó: Deák András

Zöld Napot, mindenkinek!

A 2013-as év tevékenységeit értékelte Ráduly Attila, a Zöld Nap Egyesület elnöke és Derzsi Katalin a projekt mentora.

Januárban ért véget az *On the green road* projekt, amely a céhes városban második ilyen jellegű program volt. A megvalósítását a Fialok Lendületben Program (Youth in Action) támogatta, célja a *Nemere Útja* zöldút fejlesztése volt valamint a környezettudatos nevelés. A projekt konkrét eredményei közé tartoznak: egy száz oldalas könyv nyomdai kivitelezése Háromszék leghosszabb zöldútvonaláról, új arculatot kapott a Nemere Útja portál, ismertető társasjátékok készültek, leforgatták az útvonalat bemutató filmet, mely turistacsalogatóként nyújt ízelítőt vidékünk természeti és kulturális értékeiből. Ugyanakkor népszerűsítésként számos kérekpártúrát, előadást, kiállítást és színesebbnél színesebb eseményeket szerveztünk.

A kézdivásárhelyi zöldek a tizenegy hónapig tartó projektben különös figyelmet fordítottak az Európai Önkéntes Szolgálat (EVS) által kínált lehetőségek népszerűsítésére is. Mi sem bizonyítja jobban, minthogy az elmúlt hónapokban négy székelyföldi fiatal sikeresen bekapcsolni az önkéntes szolgálatba, akik rövidebb-hosszabb ideig vállaltak külföldön önkéntességet.

„Úgy gondoljuk, a 2012-es évhez hasonlóan egy újabb sikeres évet tudhatunk magunk mögött. Elaine Ivassenko, Emmanuelle Baillet és Gema Puerma Castillo EVS lányok új ismeretekkel gazdagodtak, melyek a jövőben csak előnyükre válhatnak. Nyelveket tanulunk, több száz embert megmozgató rendezvényeket szerveztünk a megye különböző területein és nem utolsósorban, megtanultunk toleránsabbak lenni és elfogadni a másságot.” – értékelte a projekt koordinátora.

A zöldek tervei közt szerepel, hogy az idén még három önkéntest fogadnak.

Ráduly Attila, elnök
Zöld Nap Egyesület

Beszámoló a 2013-as évről

Sikerekben gazdag és ugyanakkor szép évet tudhat maga mögött a Turulmadár Ifjúsági Iroda. A 2013-as évben olyan programokat sikerült állandósítani és fejleszteni, amelyek jelentős számú önkéntest mozgattak meg, ugyanakkor részben sikerült stabilizálni az iroda gyermekprogramját is. A legjelentősebb eredmény talán a fiatalok és gyermekek bevallása szerint, az iroda családias, biztonságos hangulata volt az ott tevékenykedők számára.

A 2013-as évben megvalósult programok: Nagy Műveltségi Vetélkedő, Önkéntes Tábor (kettő), Önkéntes Kupa, vajdasági kapcsolatépítés, Erdélyország az én hazám (két tanulmányút), és állandó programként a Berde Mózsa Kör. Az iroda ebben az esztendőben 13 pályázatot nyert meg és bonyolított le, közel 50 személy ajánlotta fel adójának két százalékát, és elindult az honlap fejlesztése is, amely az év első felétől már elérhető lesz a nagyközönség számára, magyar és román nyelven, új funkciókkal és egyéb meglepetésekkel.

A rendezvényeinken összesen 595 fiatal és gyermek vett részt a 2013-as évben. Önkénteseink összesen 2.011 óra önkéntes tevékenységet fejtettek ki, 22 rendszeres megbeszélésen vettek részt, két fejlesztői táborban tanulhattak. Irodánk munkanapokon rendszeres programmal áll a fiatalok rendelkezésére a sepsiszentgyörgyi Lásbas Ház 8-as termében.

A jövő év az újítások éve lesz. Megújul az iroda önkénteseket foglalkoztató belső rendszere, új kört indítunk, állandósítjuk a gyermekprogramunkat és fejlesztjük a meglévő programokat.

Köszönjük minden támogatóknak és segítőnknek támogatását, önkénteseinknek a ledolgozott sok-sok órát, partnereinknek az együttműködést!

Furus Levente, elnök
Turulmadár Ifjúsági Iroda

Van-e keresnivalója a civilnek a médiában?

Természetesen van, még akkor is, ha mára a romániai média (beleértve a rommagyart is), teljesen elveszítette az ártatlanságát. De ezt később részletezzük.

A jelenlét természetesen kötelező, még akkor is, ha a bolondokházából frissen szabadult „szakértők”, kártyavető cigánynék, hobbiból főzőgető meleg fodrászok és aljas, de rezzenetlen arcú politikusok társaságában (még ha nem is egy műsoridőben) kell ezt tenni.

Amiatt, mert aki nem szerepel, az nem is létezik korunk romániai hírtévés logikája szerint. És itt ismét megneveztünk egy ingoványos területet, a hírtévét, amelyekkel botor módon próbál megvívni az írott média manapság és sorra minden meccsét elveszíti. A hírtévék világa zárt valami, legtöbbször valamiféle médiakonglomerátum részeként működnek, sajátos szabályok szerint.

A globalizáció egyik legfontosabb következménye, hogy ma a világot jobb esetben több, a rosszabbik esetben egy médiakonglomerátum tükrében látjuk, a médiadzsungelben csak az óriások a túlélők, adott esetben százezres, de sokszor milliós olvasó-, hallgató-, néző- vagy böngészőtáborral. Ez gazdasági és politikai okokból történik így, az okait most nem óhajtjuk elemezni.

All inclusive médiacsomag

Egy ilyen dzsungelben egy adott eseményt egy-egy ilyen óriás este bemutat a tévében, gyakorlatilag azonnal megjelenik a honlapján a hír, hangfelvétellel, fotóval, videóval, az óriáscég rádiói másnap reggel bemondják a hírt, felteszik írott formában a honlapjukra, ugyanaznap reggel megjelenik a napilapjaiban és az újság vagy tévé vagy rádió honlapján a bloggerek kommentálják a hírt, miközben a céghez tartozó hetilap szerkesztői már állítják össze az erről szóló hétvégi anyagot, és délelőtt, miközben még nem telt el 24 óra, a tévé- vagy rádiószerkesztők által meghívott szakértők taglalják a hírt kiváltó esemény hátterét.

Ebben a bozótban hihetetlenül nehéz, gyakran lehetetlen visszakövetni a hír forrását,

és ennek a műfajnak a művelői ezt nagyon jól tudják, élnek és visszaélnek ezzel.

Egy-egy ilyen óriásnak egyetlen célja van: nőni és profitot szerezni, és a minél nagyobb cégek egyre szélesebb körben tudják saját „világukat” érvényesíteni.

Pedig ők csak hiúság bűnébe estek, azt hitték, hogy ki lehet váltani a valóságot egy hatalmas médiakonzernnel, ha teljes – all inclusive – médiacsomagot adnak, úgy, hogy semmibe veszik a média működésének egyik kikerülhetetlen alaptörvényét.

Ami egyszerűen hangzik: a hírt több forrásból kell ellenőrizni, hogy meggyőződjünk a hitelességéről.

A hitelességet nem lehet csak úgy megteremteni, hogy all inclusive csomagban kínáljuk a saját híreinket, a teljesség látszatát mímelve.

Csak egy példát arra, hogy miért nem. A román labdarúgás világszerte legismertebb figurája hiába ölt magára Armani öltönyt, hiába hord a csuklóján Rolex órát, hiába van Bentley személygépkocsija, csak addig tűnik úriembernek, amíg megszólal: azonnal pojáca lesz belőle, egy álruhába öltözött, pályatévesztett juhászember.

Hiteles, rokonszenves juhászemberként egy ország tisztelhetné, de úriembernek öltözve nevetséges. Hosszú szőrű subában elnéznénk neki a műveletlenségét, kiszólásait, még a gorombaságait is (hiszen az esztenákra ritkán járnak a tévéstábok), de még attól hiteles maradhatna, mert nem próbálná sok pénzzel, apparátussal, nem utolsó sorban a média segítségével annak kiadni magát, ami nem az igazi lény.

Ha a román média tisztességes lenne, és profi módon tudna még viselkedni, világszerte ismert juhászember pojácank nem lehetne a híradók főhőse. De sajnos az.

A kevélység bűnébe esett a média és arrogáns, ezek a behemótok saját kultúrát teremtenek, és a bemutatandó világot azon átdarálják és eltorzítják.

A torzulások és a díszletek miatt nem látjuk a világot tudatosan torzítani akaró szereplőket. A média-konglomerátumok által megteremtett pseudo-világ tökéletes díszlet a szovjet származású kompromat-ok lebonyolítására, amelyek teljes leleplező forgatókönyveket hoznak nyilvánosságra: nyomozással, üldözéssel, letartóztatással, bizonyítékok közlésével, tanúk megszólaltatásával, mielőtt a hatóság beért volna a jövődöbéli gyanúsított lépcsőházába.

(A kompromat kifejezés a posztsovjet tér-ségben született az 1990-es években, a titkosszolgálatok tudatos lejárató eszköze. Akkor beszélünk kompromatról, amikor egy bizonyos csoport megrendelésére szabályosan a médiával „végeztetnek ki” egy célszemélyt, mielőtt az akár megkapta volna az ügyészségi idézést.)

Ha a román médiát figyeljük, az az érzésünk támad, hogy itt is virágzik a kompromat-ipar, ami csöppet sem vet jó fényt a médiára és szaporítja a bizalmatlanok táborát.

A kijárók világa

Amire civilként még figyelni kell az az, hogy kialakult a kijárók (endorsers) külön világa a médiában. Az endorser nagyon új fogalom, annyira, hogy még román megfelelője sincs. Nem lobbista, nem megnevezett szócsöve valakinek, több annál, és legtöbbször egy egész csapat áll a háta mögött, és ha kell, ennek a csapatnak egy spindoktor teszi az asztalára a feladatait, ők meg kidolgozzák a stratégiát, a kulcsszavakat, kulcsmondatokat, és azt, hogy milyen szinteken kell teríteni bizonyos információkat, milyen médiatermékekben, milyen gyakorisággal. Ugyanez a csapat vásárol lapteret, adásidőt a rádiókban és a tévékben, elhelyezi az endorsert a beszélgetős műsorokban, ahol az elmondhatja a (saját?) véleményét.

Persze, hogy nem a saját véleményét mondja el, hanem a jól kidolgozott forgatókönyv szerinti véleményt, aminek el kell hangzania, mert a megbízóinak az az érdeke.

Bűnös dolog, hogy a román médiában működik az endorserek ipara és estéről estére különböző szakértők próbálják meggyőzni a tévénézőket valamiről úgy, hogy az egyik vagy másik óriáscégnek, érdekcsoportnak, lobbicsoportnak megfeleljen?

Egyáltalán nem az, de a médiafogyasztók 99%-a nem tudja!

Nem tudhatja, mert egy olyan oktatási rendszerben nőtt fel, amelyet 2000 óta legalább 14 miniszter próbált megreformálni, és amelyikben a 14 évesek fele funkcionális analfabéta, amikor meg kikerülnek az iskolapadból, egy olyan sajtó veszi „kezelésbe” őket, amelyik számára más

sport nem létezik, csak a harmadosztályú futball és a címdalán gengszterek, örömlányok, focisták és kétes színvonalat képviselő politikusok szerepelnek.

A román fogyasztónak nincs politikai kultúrája és sajnos már olyan generációk sokasága nőtt fel, akik azt gondolják, amit látnak, az igazi média, holott amit látnak, már távolról sem az.

Nem baj, ha endorser szerepel a médiában, csak azt tudatni kell valamilyen formában a médiafogyasztóval, különben a fogyasztó joggal gondolhatja azt a médiáról, hogy hazug.

Ugyanis a tévét néző újságíró tudja (és elvileg a tévés műsorvezetőnek is tudnia kellene), hogy például az a gazdasági szakértőnek nevezett úriember egy beszélgetős műsorban, aki valaha a bankfelügyeletért felelős államtitkár és tárca nélküli miniszter is volt, endorser, és feltételezhetően a bankrendszer valamelyik cégének számláz, de a tévénéző nem. És a tévénéző csodálkozik, amikor a „szakértő” azt mondja 2013 nyarán, hogy „a bankok most nehéz helyzetben vannak, kell nekik még 2-3 év, amíg összeszedik magukat.” Valóban kell csodálkoznia, hiszen a bankok Kelet-Európában betegre keresték magukat 2009-ig, és most már 3-4 éve ülnek a pénzükön, és a kisujjukat sem mozdítják, hogy a román gazdaság életre kellhessen. Igen, hazugság az, hogy a műsorvezető vagy a tévéadó nem nevezi meg a szakértőt, hogy az bizony egy hivatásos lobbista, nemcsak szakértő. Többek közt ezért érzik, néha ösztönösen, az emberek, hogy a média hazug és hiteltelen.

Mégis, ilyen körülmények között mit tehet a civil szféra? Pénz hiányában dolgozhat, és ezt kitűnően képzett sajtósokkal teheti meg, néhány jó informatikus is megnyerhető az ügynek, és azt kell tennie, amit a korábban idézettek tettek a profitért: saját, lehetőleg tiszta világot kell kialakítania, ahol az információ forrása visszakövethető, ismertek a szereplők és nincsenek kulisszák. Bonyolultnak tűnik, de nem igazán költséges, csak munkaigényes, és a végén ott lesz a jutalom, a hitelesség, ami minden pénznél többet ér.

Willmann Walter

Kiadja: A Civek – Civilek Háromszékért Szövetség, Sepsiszentgyörgy

Felelős szerkesztő: Opra Zsófia-Szende, programvezető

Megjelent: 500 példányban. A lap a Civek székhelyén, valamint a tagszervezeteknél ingyenesen kapható.

A Székely Kurázi a T3 Kiadó nyomdájában készült annak támogatásával.

Írásait, visszajelzéseket a civek@civek.ro címre várjuk.

Médiatámogatók:

erdelyoma

Háromszék
www.3szek.ro